

09.09.2024

KOTI- JA VAPAA-AJAN TAPATURMIEN EHKÄISYN KOORDINAATIORYHMÄ (2021- 2025)

Aika

Maanantai 09.09.2024 klo 10-13

Paikka

STM Meritullinkatu 8, Innostamo + TEAMS:illä etäosallistujat

Kiekun toimintokoodi

5 500 500 100

Osallistujat

Jari Keinänen, johtaja, STM, pj

Marjo Malja, sosiaalineuvos, STM

Petri Mero, johtava asiantuntija, Finanssiala ry

Hanna Tiirinki, johtava tutkija, Onnettomuustutkimuskeskus

Pia Perttula, johtava tutkija, Työterveyslaitos

Jaakko Laitinen, johtava asiantuntija, Tukes

Tarja Tenkula, erityisasiantuntija, Hyvil Oy

Esa Kokki, erityisasiantuntija, Hyvil Oy

Juha Kesänen, riskienhallinnan asiantuntija, Helsingin kaupunki

Inkeri Parkkari, johtava asiantuntija, Traficom

Maria Nuotio, geriatrian professori, Turun yliopisto

Kristiina Heinonen, toiminnanjohtaja, Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto ry

Ansa Holm, toiminnanjohtaja, Suomen Luustoliitto ry

Tiina Huusko, puheenjohtaja/asiantuntija, Luustoliitto

Anna Ranta, suunnittelija, Suomen Punainen Risti

Mari Leppäinen, vanhempi tutkija, UKK-instituutti

Juuso Suomento, erityisasiantuntija LVM

Sihteerit:

Riitta Koivula, johtava asiantuntija, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos THL

Ulla Korpilahti, kehittämisspäälikkö, THL

Kutsutut: Henri Vasara, kirurgiaan erikoistuva lääkäri, Sairaala Nova, Jyväskylä, Elina Kotovirta, neuvotteleva virkamies, STM, Pekka Susi, asiantuntija ja Jukka Jokinen, toimitusjohtaja, Allmark Oy

MUISTIO

1) Kokouksen avaus

Jari Keinänen avasi kokouksen klo 10.03.

2) Edellisen kokouksen muistioden hyväksyminen

Hyväksyttiin edellisten kokousten muistiot.

3) Ajankohtaiset asiat sähköpotkulautoihin liittyen

Lääkäri Henri Vasara (kirurgiaan erikoistuva lääkäri, Sairaala Nova, Jyväskylä, väitöskirjatutkija Hki yliopisto, HUS Akuutti, sähköpotkulautatutkimuksen vastaava henkilö 2022-2023) piti esityksen vammojen syistä, syntyajasta, taustatekijöistä, esiintyvyydestä, ehkäisystä ja kustannuksista HUS:n aineistoon (2021–2024, yli 16 v) perustuen (Liite 1).

Erityisasiantuntija Juuso Suomento (LVM) kommentoi työryhmän näkökulmasta. Työryhmän työ perustuu arviomuistioon (ks. linkki alla), prosessi on tällä hetkellä poliittisessa päätöksenteossa. Lausuntokierros tulossa. Toivotaan, että uudet lait tulevat voimaan ensi kesänä.

Käytiin yhteistä keskustelua aiheesta. Puheenjohtaja esitti pohdittavaksi mahdollista koordinaatioryhmän yhteistä kannanottoa aiheesta eri organisaatioiden lausuntokierrokseen osallistumisen lisäksi.

THL:n koodistopalvelimella on nykyisin olemassa koodi, jolle sähköpotkulautaonnettomuus voidaan kirjata. Henri Vasaran mukaan ongelmallista on se, että esim. Jyväskylässä tällaista koodia ei ole käytettävissä potilastietojärjestelmässä. Lisäksi kun koodikirjaus menee muu kuljetustapaturmakoodilla (ei spesifisti sähköpotkulauta), niin sähköpotkulautaonnettomuus saattaa mennä määrittämättömiin tapaturmiin potilastyön kiireessä.

Lääkärilehden artikkeli Impinen & Härkönen 4.6. 2024 koodiin liittyen [Näin kirjaat sähköpotkulautavammat](#)

LVM: [Traficom verkkosivulta](#) löytyy tietoa tieliikenteen onnettomuuskustannuksista, näitä laskelmia käytettiin pohjana LVM:n julkaisemassa arviomuistiossa, jossa arvioitiin sähköpotkulautaonnettomuuksien kokonaiskustannuksia.

Näissä suuri osa kustannuksista tulee yksilön aineellisen ja aineettoman hyvinvoinnin menetyksestä.

Hyvil Oy: Huomioitavaksi: Sähköpotkulautoihin liittyviä tulipaloja on kirjattu pelastuslaitosten onnettomuusrekisteriin vuonna 2024 tähän mennessä jo yhteensä 21 kpl. Vastaavia paloja vuonna 2023 oli kaikkineen 22 kpl (tarkempaa syytä ei saada tilastosta esille).

4) OTKES/nuorten huumekuolemien tutkinta

Johtava tutkija Hanna Tiirinki (OTKES) esitteli nuorten tapaturmaisten huumekuolemien tutkinnan tulokset ja turvallisuussuosituksiset (Liite 2).

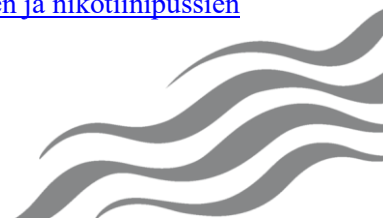
OTKES T2023-S1 Nuorten tapaturmaiset huumekuolemat vuonna 2023, [pdf-muodossa oleva raportti ladattavissa täältä myös verkosta OTKES-sivuilla täältä](#)

Neuvotteleva virkamies Elina Kotovirta (STM) kommentoi teematutkintaa. Suomessa erinomaiset tilastot. Tutkinnalla hyvä ajankohta, koska vuonna 2023 aloitti uusi palvelujärjestelmä ja lainsäädäntö. Ratkaisut pääosin painottuvat perustyyöhön (kuten esimerkiksi toimivat palveluketjut).

Käytiin keskustelua aiheesta. Turvallisesti kaiken ikää ohjelman sisällöissä on osuus myrkytyksistä ja toimeenpanokautena 2026–2030 teematutkinnan tulokset on tärkeää ottaa jatkossa tämän teeman kohdalla jatkossa yhdistettävissä lasten, nuorten ja työikäisten toimenpiteissä. Lisäksi on huomioitava, että säästöpainotukset esimerkiksi universaaleille palveluille kuten kouluterveydenhuolto asettavat ennaltaehkäisevälle työlle omat haasteensa.

THL:n aiheeseen liittyviä tuoreita tiedotteita

- 29.8. 2024: [Opiskeluhoitopalveluille on valunut iso vastuu lasten ja nuorten mielenterveysongelmien hoidosta - palveluita kehitettävä kokonaisuutena hyvinvointialueilla.](#)
- ESPAD (perusopetuksen 9lk ikäryhmä Euroopassa) tuoreita tuloksia 8.8. 2024: [Yhä useampi suomalaisnuori ei ole koskaan käyttänyt alkoholia – sähkösavukkeiden ja nikotiinipussien käyttö on yleistä](#)

- Positiivistakin kehitystä on palveluissa. THL tiedote 2.7. 2024 [Mielenterveyspalveluita tarvitsevat ja käyttävät eniten nuoret - matalan kynnyksen hoitomenetelmien saatavuus parantunut nopeasti](#)

THL:n koordinoima Huumekuolemien ehkäisyn asiantuntijaryhmä (HEAR) on tehnyt seitsemän kohdan mallin huumekuolemien ehkäisyyn ([linkki THL verkkosivulle, jossa oik. palstassa julkaisuihin linkitykset, mm Tiedä ja toimi -kortti 1/2024](#))

Tiedoksi 2024 julkaistu Traficomin tutkimus: [Kannabiksen dekriminalisoinnin ja laillistamisen vaikutus liikenneturvallisuuteen: systemaattinen kirjallisuuskatsaus](#)

5) Liukastumisten ehkäiseminen

Pekka Susi ja Jukka Jokinen (Allmark Oy) esittelivät pohdintojaan liukastumisten ehkäisemiseksi. Ruotsissa on jollakin alueella jaettu liukasteita väestölle maksutta, mutta hankkeen kustannuksista tai kustannusvaikuttavuudesta ei ole tietoa, koska tilanteesta ei ole saatavilla seurantatietoja.

Käytiin keskustelua aiheesta. Todettiin yhteisesti, että mm. kustannusvaikuttavuudesta tarvitaan lisätietoa. Helsingissä on esimerkiksi vuonna 2020 tehty kaikille iäkkäille jaettavista kenkiin laitettavien liukasteista aloite. Se kuitenkin hylättiin sillä perusteella, että hyödyistä olisi saatava ensin lisätietoa, jotta merkittävä investointi olisi kannattavaa. [Ks. lisätietoa \(Helsingin kaupungin verkkosivut\)](#)

6) Koordinaatioryhmässä mukana olevien organisaatioiden muut ajankohtaiset (kirjattu ajanpuutteen vuoksi pääosin kommenttikenttään tulleiden tietojen perusteella)

Traficom: Lähiaikoina julkaistaan päivitetyt tiedot aiheesta "Yhteiskäyttöisten sähköpotkulautapalveluiden tarjonta, kysyntä ja markkinatilanne", [ks. verkkosivut](#).

Työterveyslaitos: Työterveyslaitoksen koordinoima Nolla tapaturmaa -foorumi jakoi toukokuussa työturvallisuuden tasoluokitukset. Tasoluokituksen sai 108 työpaikkaa. Työterveyslaitoksen SitFit -hankkeessa kannustetaan työpäivän aikaiseen liikkumiseen ja istumatyön tauottamiseen. [Ks. tiedote 31.5.2024](#).

Hyvil Oy: Sisäministeriön johdolla poikkihallinnollisessa yhteistyössä päivitetään "Pelastustoimen toimintaohjelma onnettomuuksien ehkäisemiseksi". Työryhmän toimikausi on 2.5.-31.12.2024 ja tulossa on työkokouksia asiaan liittyen.

Tukes: Kuluttajaturvallisuuslaki uudistuu. Työ- ja elinkeinoministeriön vetämä työryhmä aloitti hankkeen vuodenvaihteessa 2023-2024.

- Luonnos hallituksen esitykseksi ja laiksi on ollut lausunnolla
- [Lausuntopalvelu VN/31662/2023](#) (DL 5.9.2024).

Talviuintipaikkojen valvontaprojekti alkaa 2024. Talviuintipaikkojen suosio on jatkunut ja suorituspaikkojen kehitys jatkuu. [Ks. aiempi tiedote 12/2023](#).

Huomioitava mm:

- Liukkauden torjunta ja valaistus
- Portaiden soveltuvuus talviuintiin
- Mahdollisen sulanapitopumpun soveltuvuus talviuintiin, teho ja suuntaaminen
- Turvallisuusohjeet ja niiden noudattaminen (esim. ei yksin avantoon!)
- Jäällä liikkujien varoittaminen avannosta

Helsingin kaupunki: Helsingissä tehdään lokakuuksi koontia koti- ja vapaa-ajan tapaturmien tilanteesta ja kehittämishavainnoista *Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen -ohjausryhmälle*

SPR: Pysy pystyssä - kampanja tulossa jälleen tammikuussa. Kampanja kokoaa vuosittain laajan joukon toimijoita asian ympärille ja silloin ehkäisykeinot aina vahvasti esillä, [linkki kampanjasivuille](#)

SUH: SUH:n tuoreet tilastot kesän hukkumiskuolemista löytyvät täältä ([SUH verkkosivut](#) uutinen 4.9.2024)

UKK-instituutti: kaatumisten ehkäisyn maailmasuosittelun koulutus ja ammattiryhmäkohtainen implementointi jatkuu aktiivisesti [Maailmanlaajuiset suositukset kaatumisten ehkäisyyn - UKK-instituutti \(ukkinstituutti.fi\)](#)

- Vakaa verkoston toiminta on aktiivista ja maksuttomiin webinaareihin osallistuu runsaasti sote- ja liikunta-alan ammattilaisia [Vakaa-verkosto - UKK-instituutti \(ukkinstituutti.fi\)](#)
- Hyvinvointialueiden suunnittelijat ovat löytäneet Maaritin "konsulttipalvelut" kaatumisten ehkäisyn toimintamallien suunnittelutyön tueksi
- Ikä-HYTE-hanke toimii aktiivisesti ja tuotoksia pääsee katsomaan hakkeen nettisivuilta [Ikä-HYTE-hanke - UKK-instituutti \(ukkinstituutti.fi\)](#)
- UKK-instituutin toimijat ovat verkostoituneet laajasti. Koulutuksia ja ammattilaisten arjen työn tukemiseen tarkoitettuja työkaluja liikkumisen ja liikkumisturvallisuuden sekä tapaturmatorjunnan edistämiseen tuotetaan yhteistyössä useiden muiden ydintoimijoiden kanssa.

THL ja STM: Turvallisesti kaiken ikää -ohjelman ikäryhmiä yhdistetään jatkossa toimeenpanokautena 2026–2030, STM Raportit sarjan julkaisu tulossa loppuvuodesta 2025. Jatkossa myös koordinaatioryhmän kokousten määrää vuosittain pohditaan. Asiantuntijatyöryhmien kaksi kertaa vuodessa pidettäviä toimeenpanon seurantakokouksia on tarkoitus jatkaa entiseen tapaan.

- 7) Muita käsiteltäviä asioita ei ollut, puheenjohtaja totesi ajankohtaisia asioita kirjatun jo kommenttikenttään ja lisätietoja voi kentässä esitetyn toiveen mukaisesti lähettää sihteereille myös sähköpostin kautta.

Lisätty kokouksen jälkeen: Kokouksen esitykset ja muistio löytyvät **31.12.2024 saakka** Owncloudista ([linkki pilvipalveluun](#))

8) Seuraavat kokousajat: ma 25.11.2024 klo 10–13.

9) Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.57.

